

יו"ר ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בע"ר
קאראסטין
אוקריינא

דברי תורה
וסיפורים
מרבנו
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדניק
זצוק"ל

ששארית ישראל

אור
השמחה

דברי תורה מרבנו בעניני השמחה

אור
המועדים

דברי תורה מרבנו בעניני חג הסוכות

בשעה שחושב לעבוד את בוראו - לא יהיה לו עצבות כלל, מחמת שבעבודה זה רוצה לידבק בו יתברך ואין השכינה שורה מתוך עצבות כנ"ל, וזהו עצה עמוקה לפטור מן העצבות (ועיין לקמן במאמר אמר ר"י אסור לאדם וכו'), ואדרבה יהיה לו נחת גדול שמלך כמוהו ירצה דווקא לדור בתחתונים בדבר שפל כמו האדם, ובוודאי יהיה דבוק בו יתברך כנ"ל, ובוודאי הוא שמחה שאין כמוה שנדבק בו יתברך, וגם זאת עצה שתתקיים בו השמחה.

וגם ירגיל עצמו בעת ששמח עם אנשים או ביום טוב בעת משתה משקה המשמח יכין שיהיה שמחה לגופו, ואחר כך ישרה בו שמחת השכל, כי וודאי אין הגוף נהנה משמחת השכל רק מחמת ששימח את גופו כנ"ל, אז נעשה כלי לשמחת הנפש, וכל שמחה אינה אלא ביין כמו שכתוב: "תירוש ינובב", מלשון נבוב חלל שנעשה חלל לקבל שמחת הנפש, והמשכיל יבין.

תשובה ותפילה וצדקה הוא צום קול וממון, והנה 'צום' הוא יום הכיפורים, ו'קול' הוא ראש השנה ועשרת ימי תשובה, ו'ממון' הוא בסוכות, פירוש שאז הזמן להמשיך השפעות טובות ופרנסה לישראל.

(עמוד קטז)

'ולמקנהו עשה סוכות' (בראשית לג יז), בדרך הלצה יאמר הפסוק לרמז שנכון הדבר להחזיק הסוכה בטהרה אפי' כל ימות השנה, ולקבוע איזה עיתים ללמוד או להתפלל שם, אבל זהו בוודאי לא נכון שתיכף אחר סוכות נוהגין ח"ו דרך בזיון בסוכה, ועושין אותה מדור לבהמות, וזהו מרמז הכתוב כמתמיה 'ולמקנהו עשה סוכות', וד"ל.

(עמוד קכה)



ירושלים	בני ברק	ניו יורק	לונדון	אנטוורפן	קאראסטין
5:56	6:11	6:30	6:37	7:15	6:39
7:07	7:09	7:37	7:40	8:19	7:42
7:47	7:44	7:58	8:01	8:42	8:05

כניסת החג

יציאת החג

רביע תם

עובדא דחול

אסור למדוד בשבת חפצים או אוכלים, דהוי כעובדין דחול, אולם מדידה לצורך מצוה מותרת, כגון למדוד כוס אם מחזיק כשיעור רביעית.

מותר למדוד מאכלים וכדו' לצורך רפואה, וכן מותר למדוד מאכל תינוק, דקטן דינו כחולה שאין בו סכנה, ברם אם אפשר למדוד באופן שאינו מדויק לגמרי עדיף טפי.

אסור לאדם לשקול את עצמו בשבת משום איסור מדידה.

פירות שנתפזרו בבית או בחצר אחת הנה ואחת הנה - אסור ללקטם לסל, דהוי עובדא דחול, אבל מותר לו ללקט מעט כדי לאכול. אולם אם נתערבו הפירות בעפר ולכלוך אסור ללקטם לסל אפי' כשהם במקום אחד ואפי' דעתו לאכול מהם לאלתר, משום דמחזי כעובדין דחול, אבל מותר ללקט אחד אחד לאוכלו.

'אלה תולדות נח נח איש צדיק וגו' (בראשית ו ט), **'אלה'** ר"ת אתרוג לולב הדס, ויובן על דרך מאמר רבותינו ז"ל (ב"ר לבו) 'נח מקטני אמנה היה', היינו שבתיקונים (תיקוני זוהר כט). איתא 'אעל"ה' שהוא [ר"ת] אתרוג ערבה לולב הדס, שמרמז על בחינת צדיקים בינונים ורשעים, וערבה מורה על רשעים שאין בהם לא טעם ולא ריח, אך מחמת כח הצדיקים הגדולים יוכלו לעלות כל המדריגות, כמו באברהם אבינו ע"ה שנאמר (בראשית יב ה) 'ואת הנפש אשר עשו בחרן', וכדו', אך נח היה מקטני אמנה, ולא האמין שיוכל להיות עליה אף לרשעים, לכן נאמר בו [רק] 'אל"ה' [ולא בחינת אעל"ה, שאל"ה כולל רק] אתרוג לולב והדס ולא ערבה. נמצא שעל ידי התקשרות לצדיק יוכל לעלות לתיקון.

(עמוד קעד)



יום ד' י"ט תשרי - הרה"ק ר' יעקב יצחק ב"ר אשר מפרשיסחא (היהודי הק) זצ"ל

הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל ממעז'בוז' בהרה"ק ר' משולם זושא מז'ינקוב זצ"ל

הרה"ק ר' אהרן מסאדיגורא בהרה"ק ר' ישראל זצ"ל

•

יום ה' כ' תשרי - הרה"ק ר' יעקב יוסף מאוסטראה בהרה"ק ר' יהודה לייב (רב ייבי) זצ"ל

•

יום ו' כ"א תשרי - הרה"ק ר' מנחם מנדל ב"ר אליעזר מפרמישלאן זצ"ל

הרה"ק ר' דוד משה מטשורטקוב בהרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל

יום שבת קודש ט"ו תשרי - הרה"ק ר' שמעון מיערוסלאב ב"ר ישראל זצ"ל

הרה"ק ר' מרדכי מנדבורנא בהרה"ק ר' ישכר בער זצ"ל

•

יום א' ט"ז תשרי - הרה"ק ר' שמואל מסקאהל בהרה"ק ר' יהושע מבעלזא זצ"ל

•

הרה"ק ר' צבי הירש בהרה"ק ר' שלמה ממונקאטש זצ"ל

יום ג' י"ח תשרי - הרה"ק ר' נחמן מברסלב ב"ר שמחה זצ"ל



סוכה אחת הוקמה על סיפון המחלקה הראשונה, והיא נועדה לעשירי העיר. סוכה נוספת הוקמה על סיפון המחלקה השנייה, לכל שאר תושבי העיר.

הסוכות הוקמו בהידור רב וברוב פאר. צוות האנייה הכשיר את המטבח, והוכן מזון בשפע לכל האורחים הצפויים להגיע. מרגולין הודיע כי הסעודות יוגשו חנם אין-כסף לכל מי שיבוא לקיים את מצוות החג.

התחכמותם של יהודי קייב נשמרה בסוד עד ערב החג ממש. או-אז נפוצה השמועה על הסוכות השטות, שהוקמו על אחת האניות. יהודי העיר הזמנו בהמוניהם לבוא בערב אל הנהר ולקיים את מצוות הישיבה בסוכה.

שעות אחדות לפני החג גילו שוטרי קייב את האונייה עם הסוכות שעליה. השוטרים שפשפו את עיניהם בתדהמה והיו חסרי-אונים. ההוראות שבידיהם לא נגעו לנעשה על מי הדנייפר.

גם לא הייתה להם כל עילה להורות על פירוק הסוכות, שהרי שום סכנת דליקה לא נשקפה מהן.

מפקד המשטרה אין-רץ אל המושל ודיווח לו על ההתפתחות המפתיעה, שאיש מהם לא חזה אותה מראש. הגנרל דרנטלן התקשה להאמין למשמע אוזניו, וביקש לראות במו-עיניו את הסוכות שהוקמו על הנהר.

הערב ירד והמוני יהודי קייב החלו לזרום לעבר נהר הדנייפר, כדי לקיים את המצווה ולחוג את החג כדת וכדין. בתוך הסוכות נערכו הסעודות בשמחה יתרה.

לפתע עבר הקול בשתי הסוכות – "דרנטלן בא". הגנרל לא ידע את נפשו מרוב חימה. הוא איים לשלוח את הנוכחים לערבות סיביר. באותו רגע התרומם רב העיר מלוא קומתו וביקש את רשות הדיבור.

"**אדוני** הגנרל, המושל הנכבד!", פתח הרב ואמר. "יהיה ברור לו, כי אין דבר המסוגל להעביר את היהודים על דתם. בכל העולם כולו לא נמצא הכוח לעקור מליבנו את מצוות התורה שקיבלנו מבורא העולם לפני אלפי שנים.

תורתנו הקדושה מורה לנו לשבת בסוכה, ועל-אף היותנו בגלות קרוב לאלפיים שנה, לא נטשנו ולא ניטשו את הוראותיה".

המושל שמע את דברי הרב בתשומת-לב. בגמר דבריו הנרגשים הושיט המושל את ידו ולחץ את ידו של הרב. לאחר מכן עזב את המקום, ועמו כל השוטרים שנלוו אליו.

אותו חג סוכות נחוג על-ידי יהודי קייב בשמחה יתרה. הם חגגו את חג-הסוכות וחגגו גם את ניצחונם המתוק על מי שביקשו לעקור מהם את המצווה ונכשלו כישלון חרוץ. מאותו יום נהפך ליבו של המושל לטובה והוא חדל מלהציק ליהודים. גם גזרות אחרות שהטיל עליהם בעבר, ביטל.

קייב, אוקראינה. ערב חג הסוכות תרע"ו. מושל מחוז קייב באותם ימים היה הגנרל דרנטלן, שהיה ממוצא גרמני ושונא-ישראל.

זמן-מה לפני חג-הסוכות חיפש הגנרל דרך להציק ליהודים המתגוררים במחוזו. הוא ידע כי בחג-הסוכות היהודים נוהגים לשבת ולסעוד בסוכות שהקימו בחצרות בתיהם. לאחר מחשבה ממושכת והתייעצות עם חבר מרעיו הגה רעיון מרושע.

כשבוע לפני החג פרסם הגנרל פקודה האוסרת להקים סוכות על אדמת קייב והמחוז. הנימוק הרשמי לכך היה - חשש מדליקות. ללשון הפקודה צורף איום ב"עונשים חמורים" שיינקטו כנגד מפיריה. איכרי הסביבה אף נצטוו, בצו נפרד, שלא להכניס עצים וסכך לקייב בעת הקרובה.

העיר קייב הייתה כמרקחה. הנשמע כדבר הזה? לבטל מעם-ישראל את מצוות סוכה?! עוד באותו היום התארגנה משלחת שתדלנים נכבדה, שבה העשיר ברודסקי, העסקן זלוטופולסקי ועורך-הדין קופרניק. השלושה ביקשו פגישה דחופה עם מושל המחוז. אולם הגנרל דרנטלן, שניחש את מטרת הפגישה הדחופה, סירב לקבלם ודחה אותם בקש.

ההתמרמרות הייתה גדולה. הדעה הרווחת הייתה שאסור להיכנע לגזרה זו. אך גם להפר אותה אי-אפשר. סוכות אי-אפשר להקים בחדרי-חדרים ולהסתירן מעין רואים. שוטרי העיר הגבירו את פיקוחם, וכל פעולה שנחשדה בעיניהם כהכנה להקמת סוכות, סיכלוה מיד.

עשירי קייב ונכבדיה היהודים התאספו לטכס עצה. לפתע הבריק רעיון מקורי במוחו של אחד המשתתפים, מנהל חברת הספנות המקומית, מרגולין שמו.

"**הרבה** אוניות שטות על נהר הדנייפר", אמר. "על סיפונה של אחת האניות נקים סוכה גדולה, ותושבי העיר יזמנו לסעוד בה את סעודותיהם!".

עורך-הדין קופרניק חיווה את דעתו כי בהתחכמות זו לא יהיה משום הפרה של פקודת המושל, שכן הוא אסר להקים סוכות על אדמת קייב והמחוז, אך לא על המים. ההבדל בין שתי הפעולות אף הגיוני ומנומק היטב, שכן סיבת האיסור - החשש מהתפרצות דליקות – איננה קיימת על המים.

משתתפי האספה התלהבו מהרעיון והחליטו לשמור עליו בסוד גמור, כדי שלא ידלוף ויגיע לאוזני הגנרל, אשר ללא-ספק יעשה הכול להכשילו. יומיים לפני החג הוכשר מקום על אחת האניות, להקמת שתי סוכות ענקיות.

השמועה אודות דו שיח זה הגיע לאזני רבינו מוילעדניק, וכי הרה"ק מטשרנוביל הכריז כי לא דיבר סרה עליו, וכשהגיע החסיד הנ"ל אל רבינו לראש השנה, קרא לו רבינו בעצם החג ושאל אותו מה בדיוק היו הדיבורים שלו עם הרה"ק מטשרנוביל, וסיפר לו דברים כהווייתם.

אמר לו רבינו, כי אכן לאחרונה אין הרבי מטשרנוביל מדבר עליו כפי שנהג לבזותו בזמנים הקודמים, והוסיף לו רבינו: השומע אתה איך גיסי ר' שלמה שניאור מדבר עלי סרה כעת בז'יטומיר? יושב הוא בצוותא עם אחד מנגידי העיר, אוכלים הם עוף צלוי ומדברים בגנותי.

השיב ר' משה לרבינו, כי אין הוא יכול לשמוע מה שמדברים כעת בז'יטומיר, התפלא עליו רבינו ואמר לו למה אינך שומע? וכי אין לך אוזניים? הוציא רבינו את שעונו והנה השעה היא שתים וחצי אחר חצות היום.

אותו ר' שלמה שניאור אכן מעולם לא השתווה עם רבינו בדעותיו. בדרך כלל היה הוא בעל תפילה בבית מדרשו של רבינו, אבל באותה שנה לא הניח לו רבינו לגשת ולהתפלל לפני התיבה, ולכן נאלץ לנסוע לז'יטומיר ולחפש שם בית מדרש שיאפשר לו להיות בעל תפילה אצלם בראש השנה.

כשחזר ר' משה לז'יטומיר פגש אותו, ור' שלמה שניאור שאל אותו לשלום רבינו, התרעם עליו ר' משה וצעק עליו: וכי מדוע תשאל לשלום רבינו? הלוא בראש השנה ישבת ודיברת בגנותו! ניסה ר' שלמה שניאור להתגונן ולהכחיש. אמר לו ר' משה הלוא בשעה שתים וחצי אחר חצות ישבת ואכלת עוף צלוי ודיברת בגנות רבינו!

ר' שלמה שניאור נדהם לשמע אזניו, אבל עדיין המשיך להכחיש את המעשה, ורק בשעותיו האחרונות לחייו של רבינו הק' בא אל רבינו וביקש ממנו סליחה ומחילה, ורבינו כששמע את וידויו הכנה סלח לו.

בשנת תר"ט בא לזיטומיר הרה"ק רבי אהרן מטשרנוביל זצ"ל. באותה עת היו שם הרבה אלמנות ויתומים כתוצאה מהמגיפה הידועה של החולי-רע רח"ל שפרצה באזור זה בשנת תר"ח, ועסקני העיר ביקשו מהרה"ק ר' אהרן שיעשה למען אספקת צרכיהם של היתומים והאלמנות שנותרו בחוסר כל.

זימן אליו הרבי את כל הגבירים ובעלי הבתים שבעיר כדי שכל אחד ואחד יתחייב ליתן כפי יכולתו מדי חודש בחודשו לפרנסת המשפחות האומללות.

אחד מהקוראים לאסיפה היה יהודי חשוב, בעל הבית אמיד בשם ר' משה, אבל הוא היה טרוד בעסק הטחנת הקמח שהייתה ברשותו, והשלוחים שבאו להזמינו לא מצאוהו בביתו.

כשחזר לביתו שיגר אליו הרבי כמה אנשים נכבדים שהזמינוהו. הוא נענה מיד להזמנה, וגם נתן עשרה רובלים עבור הצדקה החשובה. לאחר תרומתו שהייתה צנועה בעיני הרבי, פנה אליו הרבי מטשרנוביל ואמר לו: יודע אני כי כבודו נמנה על מקורביו של הצדיק מוילעדניק, אבל עם כל זאת אולי יואיל מר ליתן גם לנו משהו.

כששמע החסיד זאת אמר אל הרה"ק מטשרנוביל: אולי יש למעלתכם זכות לדבר על רבינו, אבל באיזו זכות מדברים החסידים שלכם סרה על רבינו, הצדיק המפורסם מוילעדניק.

הרים הרבי מטשרנוביל קול צעקה ופנה אל אנשיו ואמר להם: מי מכם העיז לדבר דיבורים לא טובים על הצדיק מוילעדניק? או אז סיפר לו החסיד שהוא שמע מיהודי תושב הורושקא כי הרבי בעצמו דיבר רעות על הצדיק מוילעדניק.

שקר הדבר אמר הרה"ק מטשרנוביל, ופנה אל הסובבים ושאלם: האם שמע משהו מכם אותי מדבר דבר לא טוב על הצדיק מוילעדניק? כיצד ניתן בכלל לדבר סרה על צדיק גדול וקדוש כזה?! נתן לו החסיד עוד עשרה רובלים ובכך תם הענין.

